

DOMAČIN.

DOMACIN izhaja vsako soboto popoldne, če je ta dan praznik, dan poprej ob istem času. — Naročnina za Ljubljano z dostavljanjem na dom: celoletno 3 K, polletno 1 K 50 v, četrletno 75 v; po pošti: celoletno 4 K, polletno 2 K, četrletno 1 K. — Uredništvo je na Miklošičevi cesti št. 16 v I. nadstr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu DOMACINA. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. — Inserati (oglasi): Trikrat razdeljena peti vrsta 24 v, cela stran 60 K. — Pri večkratnem oglašanju znaten popust. — Upravništvo je na Miklošičevi cesti št. 16 v pritličju.

Štev. 6.

V Ljubljani, dne 19. aprila 1913.

Leto I.

Vabilo na naročbo.

Našim cenjenim čitateljem in naročnikom naznanjamo, da bomo „Domačina“ **le še nekaj časa brezplačno** dopošiljali. Vsakdo se je že dosedaj lahko prepričal o njegovi vsebini in da se krepko držimo načel, ki smo si jih stavili. **Istočasno prosimo, da vsi oni, ki mislijo list naročiti, to precej blagovolijo naznaniti upravništvu „Domačina“ v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 16, in obenem tudi vposlati naročnino, da se bo list lahko redno dopošiljeval in da ne bo več reklamacij.**

Naročnina znaša: za Ljubljano z dostavljanjem na dom: **celoletno 3 K, polletno K 1-50, četrletno K —75;** po pošti: **celoletno 4 K, polletno 2 K, četrletno 1 K.**

Sčasoma se bo list, kar se tiče vsebine razširil, in to naj blagovolijo cenjeni čitatelji in naročniki vpoštevati.

Upravništvo „Domačina“.

Srbi in Hrvati.

V zadnji številki „Österreichische Rundschau“ je izšel izpod peresa nekega aktivnega hrvaškega politika zanimiv članek, ki se peča s srbohrvaškim vpra-

šanjem in katerega vsebino je tudi, seveda le v velikih potezah, objavilo slovensko časopisje.

Ko je glavno glasilo hrvaške stranke prava „Hrvatska“, pravi pisatelj, pred kakima dvema mesecema priporočalo samostojno Albanijo in je s tem izražalo Srbom malo naklonjenosti, je izšel v belgrajskem oficijemnem listu „Samoupravi“ na splošno pozornost vzbujajočem mestu dokaj živ poziv na predsednika stranke prava dr. Starčevića. V tem apelu se je naglašalo, da Srbi nikakor ne težijo za nadvlado nasproti Hrvatom, marveč so pripravljeni, vsa stremjenja Hrvatov ne-sebično podpirati in v spornih vprašanjih, ki se tičejo Srbov in Hrvatov, njihovim željam ugoditi. Dr. Starčević naj se o razmerah osebno pouči na licu mesta v Belgradu, kar bo imelo za posledico, da bo hrvaška stranka prava svoje dosedanje Srbom sovražno stališče opustila.

To vabilo srbskih oficijoznih krogov je vzbujalo v Zagrebu živahno pozornost, ker je bilo popolnoma jasno, da stališče hrvaške stranke prava za samostojno Albanijo na razrešitev albanskega vprašanja ne more imeti odločilnega vpliva, jasno pa je bilo tudi, da so oficijozni srbski činitelji to stališče vzeli za izgovor, da bi med hrvaško stranko prava in Srbi v monarhiji in izven nje obstoječa nasprotstva ublažili. Kako huda so ta nasprotstva, je že iz tega razvidno, da hrvaška stranka prava, kateri pripada velika večina Hrvatov v monarhiji, Srbov v monarhiji sploh ne pripozna.

Seveda je ostalo to vabilo brezuspešno, ker doktor Starčević ni šel v Belgrad.

S čem pa pravzaprav hočejo Srbi ugoditi željam Hrvatov? Srbi so prišli s predlogi, da so baje pripravljeni opustiti srbsko državno zastavo (rdečemo-ro-bela) in jo zamenjati s hrvaško (rdečemo-modra), uvesti mesto srbske cirilice hrvaško latinico in srbski pravoslavni koledar nadomestiti z gregorijanskim.

Srbsko-hrvaški narod v monarhiji in izven nje naj bi imel torej po teh predlogih isto zastavo, isto pismo in isti koledar. Kar se pa tiče imena, predlagajo Srbi, da naj bi se avstrijski katoliški Jugoslovani nazivali „Hrvati“, pravoslavni avstrijski Jugoslovani pa „srbsko-pravoslavni Hrvati“.

Seveda je namen, ki ga zasledujejo pri tem merodajni politični krogi v Srbiji tudi za Hrvate prozoren. Po več kakor petsto letih so si Srbi zopet osvojili Staro Srbijo. Glavni cilj srbskih patriotov v kraljevini srbski je sedaj, da združijo ves enotni hrvaško-srbski narod pod enim žezlom. Seveda je to jako te-

žavno delo, katero zahteva mnogo premetenosti in potrpežljivosti. Nepremagljiva ovira pri tem je na vsak način Srbom sovražno stališče močne večine hrvaškega naroda. Neobhodno potrebno je tedaj, da si Srbi osvojijo simpatije Hrvatov — to je danes geslo srbskih voditeljev izven monarhije.

Seveda Hrvati belgrajski gospodi ne bodo šli na limanice, ker predobro vedo, da Srbi ne prikrivajo le pravega nagiba svojih „dobrohotnih“ koncesij, ampak tudi resnični zadnji namen te cele akcije. Saj je ustvarjenje simpatij med obema bratskima narodoma belgrajskim državnikom le sredstvo, da bi ustvarili z združitvijo enotnega hrvaško-srbskega naroda enotno, samostojno Veliko Srbijo z slučajno nevtralnimi imenom pod srbsko nadvlado.

Za tem pa Hrvati ne morejo in ne smejo težiti.

Ravno isto stališče, kakor ga zavzemajo Hrvati proti Srbom, bi pa morali tudi voditelji slovenskega naroda zavzemati proti Srbom, če bi upoštevali ljudsko voljo. A seveda posameznim slovenskim voditeljem je ljudska volja deveta briga! Ko bi se posamezni merodajni slovenski činitelji s tako vno zavzeli za koristi ubogega slovenskega kmeta, kakor se na vse kriplje trudijo za umetno ustvarjeno jugoslovansko idejo, ki v slovenskem priprostem ljudstvu, zlasti pa pri slovenskem kmetu, nima in ne more imeti nikake zaslombe, bi si stekli neveljavih zaslug in slovenski narod bi jim bil na večne čase hvaležen. Odkrito lahko povemo, da se slovensko ljudstvo ne bo dalo okužiti od te srboilske protiaustrijske ideje, da ostane slovensko ljudstvo zvesto svoji veri, svoji rodni grudi in svojemu cesarju.

Kranjska hranilnica v Ljubljani.

V torek dne 15. aprila t. l. se je vršil v slavnostni dvorani zavodovega poslojja v Ljubljani letošnji redni občni zbor Kranjske hranilnice pod predsedstvom gospoda predsednika Otomarija Bambergarja. Iz poročila ravnateljstva o preteklem upravnem letu, ki ga je podal predsednik, posnemamo, da je upravno premoženje Kranjske hranilnice ostalo približno enako kakor leta 1911. in je znašalo koncem leta 1912. 64,380.432 K 36 h. Stanje vlog je znašalo s prišteti kapitaliziranimi obrestmi koncem leta 1912. 50,334.296 K 71 h. Vloge so se pomnožile za 24.397 K 60 h.

Vsota hipotečnih ali zemljiških knjižno zavarovanih posojil je znašala koncem poročilnega leta 20,518.170 K 95 h, od teh je bilo naloženo na Kranjskem 15,853.793 K 32 h in izven Kranjske 4,664.377 K 63 h. Kar se tiče obrestne mere hipotek, se je koncem leta 1912. obrestovalo s 4 % in $4\frac{1}{4}$ % 385.268 K 08 h, s $4\frac{1}{2}$ % 14,400.922 K 87 h in s $4\frac{3}{4}$ % 5,731.980 K.

Stanje občinskih in korporacijskih posojil je znašalo koncem leta 1912. 2,281.550 K 57 h, od tega zneska pripade na posojila občinam in korporacijam na Kranjskem 1,977.468 K 15 h, na posojila izven Kranjske 304.082 K 42 h.

Če primerjamo stanje vlog v znesku 50,334.296 kron 71 h z vsoto hipotečnih, občinskih in korporacijskih posojil v znesku 22,799.721 K 52 h, se razvidi, da je okroglo 45,3 odstotkov vlog naloženih v teh poslovnih oddelkih.

Stanje vrednostnih papirjev je znašalo pri hranilničnem zakladu 21,765.833 K 85 h, pri rezervnem zakladu 4,901.620 K. Navzlic padanju kurzov vrednot je razmerje med hranilničnim zakladom in rezervami pri Kranjski hranilnici tako ugodno, da znašajo rezerve tudi po popolnem pokritju vseh kurzovnih razlik še vedno več kot 15 odstotkov vseh vlog.

Kreditno društvo Kranjske hranilnice je štelu koncem lanskega leta 188 deležnikov z dovoljenim kreditom v znesku 1,771.740 K, od česar se je porabil delni znesek 1,283.585 K 73 h. Poroštvni zaklad kreditnega društva je znašal 177.174 kron, rezervni zaklad 182.688 K 52 h. Poslovanje leta 1911. je izkazalo čistega dobička 7775 K 54 h, pri katerem je bila hranilnica udeležena z zneskom 5442 K 88 h.

Razmerje med premičnimi in nepremičnimi naložninami je ostalo približno enako kakor v prejšnjem letu.

Vse upravno premoženje Kranjske hranilnice znaša 64,380.432 K 36 h in po odbitku penzijskega zaklada in zaloga 59,079.034 K 87 h. Od te vsote je bilo naloženo v lahko izvedljivih vrednotah, to so vrednote, ki se lahko spravijo v gotov denar, kakor vrednostni papirji, menične in bančne imovine, všteti blagajnično stanje, 31,588.701 K 51 h, to je okroglo 62,7 % vloženega stanja.

Bančne imovine, všteti blagajnično stanje, so znašale koncem leta 1912. 4,501.247 K 66 h, to je okroglo 9 % vsega vloženega stanja.

Poslovni in denarni promet je obsegal leta 1912. pri hranilnici 33.916 strank z 51,962.623 K 70 h in pri kreditnem društvu 2542 strank s 5,691.015 K 32 h.

Čisti dobiček minulega poslovnega leta znaša 272.365 K 61 h; v primeri s čistim dohodkom leta 1911. se je čisti dobiček pomnožil za 31.630 K 84 h.

Poročilo omenja nato, da gospodarske razmere v preteklem letu razvoju hranilnic niso bile ugodne. Kakor znano, se je denarna draginja, ki z manjšimi posledki traja že od leta 1907., v pretekli jeseni izdatno povečala. Grozeča vojna nevarnost je kakor leta 1909. navdala ljudstvo s skrbjo za hranilne vloge in je povzročila za kratek čas, in sicer koncem meseca novembra, večji odtok vlog. Seveda je Kranjska hranilnica ustrezala točno vsem zahtevam vlagateljev, ker je smatrala točno izplačevanje vlog za najboljše sredstvo, pomiriti nezaupne in boječe vlagatelje, in ker je razpolagala z zadostnimi sredstvi, s katerimi je mogla tudi največje vsote takoj izplačati, ne da bi se posluževala po pravilih ji pristojne pravice, zahtevati prejšnjo odpoved hranilnih vlog.

Splošna denarna draginja je pa bila tudi vzrok večjemu tekmovanju drugih zavodov, ki se tudi bavijo z vložnim poslom, posebno bančnih zavodov. To je dalo Kranjski hranilnici povod, da je že meseca oktobra resno razmotrivala o povišanju obrestne mere za hranilne vloge. Po vzgledu drugih hranilnic je potem Kranjska hranilnica vsled sklepa občnega zbora z dne 12. decembra 1912 povišala obrestno mero za vse vloge od 1. januarja tekočega leta naprej na $4\frac{1}{2}$ %. To povišanje nalaga seveda večje izdatke ki jih je treba pokriti. Da si zadobi sredstev za višje obresti, bila je Kranjska hranilnica žal primorana, tudi obrestno mero za posojila nekoliko povišati. Težko se je

za to odločila, saj ji je dobro znano, da višja obrestna mera zadržuje podjetnost, ovira začetje stavbenih del in sploh podražuje najemnino za stanovanja ter cene vsakovrstnega blaga. Da te zle posledice po možnosti ublaži, je Kranjska hranilnica obrestno mero samo toliko povišala, kolikor je bilo neobhodno potrebno. Po sklepu občnega zbora z dne 12. decembra 1912 se je namreč obrestna mera za hipotekna posojila določila na $5\frac{1}{4}\%$, za posojila na Kranjskem do 600 K na $4\frac{1}{2}\%$ in za novo dovoljena posojila občinam in korporacijam na $5\frac{1}{4}\%$. V primeri z drugimi hranilnicami, ki so obrestno mero povišale na $5\frac{1}{2}\%$ do 6% , je povišanje obrestne mere pri Kranjski hranilnici izredno zmerno. Obrestna mera za dosedanja posojila občinam in korporacijam se začasno ni povišala, ravno tako tudi vsaj za zdaj ne za posojila, obstoječa pri občekoristnih in dobrodelnih zavodih in korporacijah, kot so bolnice, sirotišča, šole, samostani in občekoristna društva. Obrestna mera posojil, ki so se najela v svrhu konverzije, se bode le v toliko povišala, kolikor je po konverzijskem zakonu dopustno, ne da bi se pri tem izgubila pristojbina olajšava. Obrestna mera za posojila na zastavljene vrednostne papirje, na menice in za kontokorentna posojila kreditnemu društvu Kranjske hranilnice bo v bodoče znašala $5\frac{1}{2}\%$.

Izvršitev sklepa občnega zbora z dne 6. aprila 1911, da se sezida na zemljišču med cesarja Avgusta ulico (za cesarja Franca Jožefa jubilejnim gledališčem) in Simon Gregorčičevo ulico v Ljubljani poslopje za stanovanja na račun pokojninskega zaklada, se je nekoliko zakasnila. Bilo je namreč treba izposlovati neko prenatrdbo mestnega regulacijskega načrta in tudi za podrobno izdelavo stavbnih načrtov se je porabilo več časa, nego se je pričakovalo. Prošnja za stavbno dovoljenje se je vložila meseca marca t. l. in z delom se namerava v prihodnjem poletju pričeti.

Letos je Kranjska hranilnica doživela zopet nov dokaz zaupanja in naklonjenosti. Dne 21. novembra preteklega leta je v Gradcu umrl gospod Rihard Schöber, rojen Ljubljčan, zapustivši poslednjo voljo, v kateri je Kranjsko hranilnico postavil za svojo glavno dedinjo s to omejitvijo, da naj dosmrtni užitek premoženja pripada gotovim v oporoki navedenim osebam, in sicer tako, da priraste užitek, če ena teh oseb umrje ostalim užitenikom in da pride Kranjska hranilnica šele po smrti vseh užitenikov do premoženja. Po želji rajnega dobrotnika naj se premoženje svoječasno porablja v dobrodelne namene, posebno za posrežbo bolnikov. Premoženje je vredno okroglo 100.000 kron. Kranjska hranilnica se bode prizadevala, poslednjo voljo plemenitega moža vestno izpolnjevati in bode doneske zapuščene ga ji premoženja svojodobno po njegovi želji v človekoljubne namene porabljala. Da ohrani spomin pokojnega dobrotnika bode kakor običajno v hranilničnem poslopu vzdala mramorno ploščo, ki bode nosila njegovo ime.

Po prečitaniu zapisnika o reviziji bilance se je poročilo odobrilo in sklenilo, da se od čistega dobička preteklega poslovnega leta v znesku 272.365 K 61 h uporabi v zmislu sklepa občnega zbora z dne 15. aprila 1913 za odpis pri hranilničnih premičninah 1135 K 70 h in pri poslopih 15.121 K 37 h, nadalje je pridati splošnemu rezervnemu zakladu 10.000 K, rezervnemu zakladu za združena posestva 5000 K, rezervnemu zakladu za kurzne razlike 50.000 K in pokojninskemu zakladu 40.000 K. Skupna vsota zneskov,

ki se porabijo za odpis in za navedene odkaze znaša 121.257 K 07 h.

Preostali znesek 151.108 K 54 h je porabiti za dobrodelne namene.

Skupne rezerve, to je lastno premoženje Kranjske hranilnice, znašajo 8.431.949 K 70 h, in sicer: splošni rezervni zaklad 7.350.564 K 64 h, posebne rezerve: za kurzne razlike 50.000 K, za združena posestva 112.319 K 61 h, za potresna posojila 164.200 K 70 h. Pokojninski zaklad znaša 754.864 K 75 h.

Končno se zahvaljuje ravnateljstvo Kranjske hranilnice v svojem poročilu zavodovemu ravnatelju gospodu dr. Antonu Vitcu p. l. Schöpplu za previdno in dobrodejno vodstvo in ravnateljstvenemu tajniku gospodu Raimundu Schischkarju in vsem drugim gospodom uradnikom za njih gorečno sodelovanje.

Proračun za tekoče leto v znesku 2.451.919 K, ki mu stoji nasproti pokritje v znesku 2.681.117 K, tako da preostaja še dohodek v znesku 229.198 K, se nato odobri.

Tudi letos je došlo Kranjski hranilnici mnogo prošenj, ki so se deloma ugodno rešile. Vsem želim prošencev ustreči seveda ni bilo mogoče, ker bi bilo za to treba obilo več denarja, kakor ga je v to svrhu na razpolago. Pa tudi iz drugih vzrokov mora včasih Kranjska hranilnica prošnje odklanjati, ker se večkrat do nje obračajo s prošnjami ljudje, ki ji v nobenem oziru niso naklonjeni. Takim prošnjam se seveda ni moglo ugoditi, ker se je Kranjska hranilnica morala najprej ozirati na tiste kroge prebivalstva, ki so njeni vlagatelji.

Od čistega dobička preteklega poslovnega leta so se dovolila sledeča dobrodelna in občekoristna darila:

Za oskrbo ubožcev in bolnikov znesek 21.300 K, in sicer: društvu za oskrbo ubožcev v Ljubljani 5000 K, družbi sv. Vincencija v Ljubljani za deško zavetišče, sirotišnico in družbino šolo 1000 K, konferencam sv. Vincencija v Ljubljani, in sicer pri Sv. Nikolaju 300 K, pri Marijinem Oznanjenju 300 K, pri Sv. Petru 300 K, pri Sv. Jakobu 300 K in pri Sv. Janezu (Trnovo) 200 K, potem onim v Mostah, v Spodnji Šiški in na Viču pri Ljubljani, v Idriji, v Trzinu in na Jesenicah vsaki po 100 K. Družbi sv. Vincencija v Novem mestu 100 K, v Kranju 100 K, društvoma „Bürgerhort“ v Ljubljani 300 K in „Jugendhort“ v Ljubljani 500 K, kranjski podružnici avstrijskega pomožnega društva za bolne na pljučih 500 K, Elizabetini otroški bolnici 3600 K, bolnici vsmiljenih bratov v Kandiji 2000 K, c. kr. deželni vladi za poravnavo oskrbovalnih stroškov za dva gojenca na gluho nemnici v Ljubljani za šolsko leto 1913./14. 600 K, dijaški in ljudski kuhinji v Ljubljani, društvu tiskarjev na Kranjskem in splošni delavski bolniški in pomožni blagajni v Trzinu po 200 K, c. kr. družbi Belega Križa na Dunaju 100 K, društvu izučenihi črevljarskih pomočnikov v Trzinu za podporo bolnikom 100 K, „Evangelischer Frauenverein“ v Ljubljani 400 K, društvu izkušenih strojarskih pomočnikov v Trzinu 100 K, krajni skupini društva knjigovozov v Ljubljani 100 K, Lichtenturničnemu dekliskemu sirotišču v Ljubljani 800 K, društvu „Frauen und Kinderhort“ v Ljubljani 300 K, deželni in ženskemu pomožnemu društvu Rdečega Križa v Ljubljani 500 K, društvu Sv. Marte v Ljubljani 300 K, predstojništvu hranilnice sv. Jožefa v Ljubljani 300 K, društvu gospa krščanske ljubezni sv. Vin-

cencija Pavlanskega v Ljubljani 1500 K, Elizabetinemu ženskemu društvu v Ljubljani 300 K, krajevni skupini zveze skontistov v Ljubljani za okrevališče 100 K, strokovnemu in pomožnemu društvu za trgovske in podjetniške sotrudnike v Ljubljani 100 K.

(Dalje prihodnjič.)

Politični tedenski pregled.

Novo avstrijsko posojilo.

Pod predsedstvom finančnega ministra so se vršile minuli teden važne konference o avstrijskem posojilu. Do sedaj je dobila avstrijska finančna uprava dovoljenje najeti efektivno 130 milijonov kron. Novo posojilo se najame v Nemčiji po $4\frac{1}{2}\%$ in naj ima tržno vrednost. Posojilo se glasi na poštno hranilnico in na neki nemški konsorcij.

V tem slučaju gre za posojilo nominalnih — 122 milijonov 800.000 mark, ki se izplačajo v 65. letih. V podpis pride ta vsota koncem tega meseca v Nemčiji. Naš finančni minister je pri tej priliki izjavil, da je razvoj dogodkov na Balkanu in razmerje Avstrije napram balkanskim državam zadovoljivo.

Češko-nemška pogajanja.

Vlada je baje sklenila aktivno poseči v češko-nemški spor, če se pogajanja med češkimi in nemškimi voditelji strank razbijejo. Vlada namerava v tem slučaju prezreti vse avtonomne korporacije in nastopiti z nasilnimi sredstvi, da reši finančno krizo na Češkem. Vršile so se tozadevno baje že 3 ministrske konference.

Deželnozborske volitve na Goriškem.

Nove deželnozborske volitve na Goriškem se bodo vršile dne 13. julija za splošno kurijo (eventualna ožja volitev 20. julija), dne 24. julija za kmečke občine, dne 1. avgusta za mesta in trge in dne 10. avgusta za veleposestnike.

Balkanska vojna.

Mirovna pogajanja.

Zastopniki velesil so izročili balkanski zvezi odgovor velesil na mirovne pogoje zveze. Velesile so vzele z zadovoljstvom na znanje, da sprejmejo zavezniški posredovanje velesil in da so pripravljeni ustaviti sovražnosti. Velesile nato izjavljajo v noti sledeče: Kar se tiče prve točke, da naj bo v Traciji meja črta Enos-Midija, toda določitev te meje ne pomenja obmejitev, ampak je ta črta le podlaga za natančno obmejitev, izjavljajo velesile, da temu ne ugovarjajo. Glede Egejskih otokov, katerih usoda se ima prepustiti odločitvi velesil, je pripomniti, da velesile sklepa ne izpremene in da morajo velesile sklepati še glede nekaterih otokov. K tretji točki, kjer želi balkanska zveza spoznati predvsem meje prihodnje Albanije in kjer se izraža upanje, da bodo te odgovarjala svoječasno v Londonu podanim predlogom balkanske zveze, izjavljajo velesile, da se zaveznikom meje Albanije, v kolikor so te že določene, naznanijo. Meje na severu in severovzhodu so določene, južne in južnovzhodne

meje se šele določijo na londonski konferenci. K četrti točki, kjer zahteva balkanska zveza vojno odškodnino, pravijo velesile, da ni nobenega povoda obravnavati o vojni odškodnini, ker bo o tem sklepala finančna komisija v Parizu.

Upanje na spravo s Turčijo je vedno večje, ker je mir skoraj že zagotovljen. Za mir ne delujejo le velesile, ampak tudi Bolgari in Turki si žele miru. Bolgari so že mnogo tisoč rezervistov odposlali domov. Tudi sovražnosti pri Čataldži med Bolgari in Turki so že baje popolnoma ustavljene.

Mednarodna finančna komisija v svrhu ureditve vsled balkanske vojske nastalih finančnih vprašanj se snide v Parizu v soboto dne 19. t. m., a se bo takoj za dva tedna odgodila, da vojujoče se stranke med tem časom lahko sklenejo mir.

Rumunsko-bolgarsko vprašanje rešeno.

V zadnji seji konference poslanikov v zadevi bolgarsko-rumunskega spora se je podpisal protokol glede odstopa Silistrije. Rumunija dobi Silistrijo in deset kvadratnih kilometrov okoli nje. Tako Bolgarija kakor Rumunija sta izjavili, da smatrata to rešitev za sprejemljivo. Rumunija se ja pa nasproti Bolgariji obvezala, da bo v slučaju vojske med Bolgarijo in katerokoli državo ostala za dobo 30 let nevtralna. Rumunsko-bolgarski dogovor se bo ratificiral obenem z ratifikacijo mirovnih preliminariev med Turčijo in balkansko zvezo.

Vprašanje Soluna in Bitolja.

Velesile nagibajo k temu, da Solun Grkom izroče. Bolgarija pa baje odločno zahteva zase Solun in je odločena, da nastopi proti Grški s skrajnimi sredstvi, če Soluna prostovoljno ne zapusti. Sklicevaje se na aliančno pogodbo, pa zahteva Bolgarija od Srbije tudi Bitolj. Zdi se, da se Srbija in Grška proti Bolgariji medsebojno podpirata.

Rusija stoji na stališču, da se mora Balkan med zaveznike tako razdeliti, da se kolikor mogoče onemogoči nadvlada katerekoli balkanske države. Solun prisojja Rusija Grški, Bitolj pa Srbiji in želi tudi tesnejše zveze med Srbijo in Črno goro, medtem ko je Avstrija za to, da se Solun izroči Bolgariji, ker je slednja morala Silistrijo odstopiti Rumuniji.

Skadrsko vprašanje.

Skadrsko vprašanje je v toliko rešeno, da so sovražnosti pred njim ustavljene in se vrše pogajanja, da bi Turčija predala mesto velesilam, ki ga potem izroče Albaniji.

Ruski in italijanski poslanik prigovarjata kralju Nikiti, naj se uda. Črna gora naj bi dobila zato finančne kompenzacije. Velesile bi ji naj posodile 25 milijonov kron brez obresti. Tudi se namerava Črni gori odstopiti ozemlje med Skadrim jezerom in desnim bregom Bojane, t. j. najrodovitnejšo zemljo, ki bo Črnogorcem, če se za melioracijo ponujeno posojilo zanjo porabi, veliko prinašala.

Na konferenci poslanikov v Londonu bodo pozkusili pomisleke Avstro-Ogrske radi pomanjšanja Albanije razpršiti. Razmotriva se tudi vprašanje, kako dati albanski kneževini posojilo, ki bi ji omogo-

čilo ustanovitev armade in kulturni razvoj, da ne bi za Črno goro zaostajala.

Da so Srbi svoje čete izpred Skadra odpoklicali, je uspeh Avstrije, ki je Srbiji odločno zagrozila, da udari v Sandžak, ki so si ga Srbi v vojni s Turki pridobili, če Srbi ne odnehajo.

Po nekaterih poročilih pa misli kralj Nikita resno se odpovedati prestolu. Kralj hoče baje odstopiti z vso svojo dinastijo, v katerem slučaju bi se Črna gora združila s Srbijo in bi tako nastalo veliko srbsko kraljestvo. Vesti o odstopu črnogorskega kralja pa niso posebno verjetne.

Po najnovejših poročilih pa je Črna gora medtem, ko je njeno obrežje blokirano od mednarodnega brodovja in ko začenjajo srbske čete zapuščati Skader, v kronskem svetu sklenila, da sama nadaljuje obupni boj proti Skadru.

Napad na španskega kralja.

Dne 13. t. m. ob pol 2. uri popoldne se je španski kralj Alfonz vračal v svojo madridsko palačo z vojaškega vežbališča, kjer je nadzoroval ob spomladanski paradi armado. V ulici Alkale se je preril skozi gosti špalir mlad napadalec, ki je iz daljave treh metrov trikrat na kralja ustrelil, a kralja ni zadel, pač pa je bil ustreljen kraljev konj. Vojaško spremstvo je priskočilo takoj na pomoč kralju, ki je ostal popolnoma miren, zasedel konja svojega pobočnika in odjezdil domov. Množica je kralja navdušeno pozdravljala. Napadalec se je po napadu poizkušal pomešati med množico, a sta ga dva policijska stražnika prijel. Napadalec se je besno branil, ko so mu hoteli samokres iztrgati iz rok; šele, ko je stražnikom še tretji stražnik priskočil na pomoč, so mu samokres izvili. Ko so gnali napadalca na policijski komisarijat, je potegnil izza pasu ostro bodalce in napadel policiste. Z največjo težavo so stražniki napadalcu izvili bodalce. Ko so napadalca na komisarijatu zasliševali, je izpovedal, da se zove Albetre, da je 25 let star in da je mizar. Potrdil je, da je nameraval kralja umoriti. Policia je prišla še nekega Francoza, ki je stal v neposredni kraljevi bližini, ko je Albetre streljal na kralja, ker sumi, da je dajal napadalcu znamenja. Ko so Francoza z Albetrejem konfrontirali, je izjavil, da ne pozna napadalca in da ni z napadom v nikaki zvezi.

Odkritje obsežne vohunske organizacije.

Na Dunaju so zaprli obiskovalca drugega letnika vojne šole, nadporočnika Čedomila Jandriča in njegovega brata, iz armade izstopivšega nadporočnika Aleksandra Jandriča. Nedavno so vojaške oblasti zasledile obširno vohunsko organizacijo, katere voditelji so se morali na Dunaju nahajati. Preiskava je dognala, da vodita vohunsko organizacijo brata Jandrič. Obласти so zbrale toliko dokazil, da so brata Jandrič aretirali. Vohuna sta sinova pri sarajevskem armadnem zboru zaposlenega računskega oficijala Evrema Jandriča. Čedomil Jandrič je absolvirajl sijajno terezijansko vojaško akademijo. Lansko jesen je bil po odlični izkušnji sprejet v vojno šolo in je bil v prvem letniku med vsemi učenci prvi; tudi v drugem letniku je bil prvi. Njegov brat Aleksander je služil v prvem bosensko-hercegovskem polku, a je pred letom izstopil

iz armade. Brata Jandrič sta zelo razkošno živela, zapravljala, kar sta mogla, in bila zelo zadolžena. Čedomil Jandrič se je, da se znebi dolgov, ponudil za vohuna ruskemu špionažnemu birou. Za vohunstvo sta dobivala brata Jandrič jako visoke zneske. Njuno razkošno življenje je vzbudilo sum policije, ki ju je pričela nadzirati. Dognali so, da občujeta z ruskimi agenti, in predlagali vojaški oblasti aretacijo. Iz Hofrichterja zadeve znani major avditor Jaroslav Kunz se je v torek zjutraj podal v stanovanje bratov Jandrič. Častniški sluga odpre vrata, avditor ga pa, ne da bi besedico izpregovoril, potisne na stran in stopi v stanovanje. Ko zagleda še ne oblečeni Čedomil Jandrič avditorja, hoče k pisalni mizi, a avditor in detektiv to zabranijo; nato aretirajo Čedomila Jandriča kakor tudi Aleksandra Jandriča, ki je bil v sosednji sobi. Čedomila so odpeljali v garnizijski, Aleksandra pa v policijski zapor. Pri hišni preiskavi so našli zelo obteževalno gradivo in zaznamke o visokih vsotah, ki sta jih brata dobila iz Varšave, Pariza in Budimpešte. V vsi zadevi je zelo kompromitiran še neki častnik. Zdi se, da sta brata Jandrič v zvezi z v Budimpešti odkritim vohunstvom ruskega častnika Brabure.

Tedenske novice.

(Odlikovanji.) Cesar je podelil domobranskemu nadoficijalu Ivanu Staudacherju v Ljubljani povodom njegovega vpokojenja zlati zaslužni križec. — Nadučitelj ljudske šole v Dol. Logatcu Jos. Turk je bil odlikovan za svoje službovanje kot bivši okrajni šolski nadzornik z naslovom ravnatelja.

(Dvorna vest.) Nadvojvoda Josip Ferdinand, poveljnik divizije v Lincu, je prispel v soboto dne 12. aprila zvečer z avtomobilom v Ljubljano in se nastanil v palači namestnika deželnega glavarja barona Liechtenberga. V nedeljo se je odpeljal nadvojvoda, da se udeleži lova na divje peteline v lovišču Adolfa Perlesa, na Gorenjsko. V ponedeljek je nadvojvoda brzojavil iz Žirov, da je ustrelil divjega petelina in da je bilo v Žirih mraza deset stopinj pod ničlo.

(Iz politične službe.) Kranjski deželni predsednik je imenoval koncipista deželne vlade dr. Karola Biceka v Ljubljani za začasnega c. kr. komisarja, za provizorna c. kr. koncipista deželne vlade pa konceptna praktikanta Ludovika Klobčiča v Črnomlju in Gustava Golia v Novem mestu ter diplomiranega živinozdravnika Viljema Jedlička za veterinarskega asistenta pri deželni vladi.

(Iz ljudskošolske službe.) C. kr. mestni šolski svet je imenoval na mesto na dopustu se nahajajočega nadučitelja Jakoba Dimnika dosedanjo volonterko na četrti mestni deški ljudski šoli Ano Likozarjevo za suplento na prvi mestni deški ljudski šoli v Ljubljani. — Na mesto zaradi bolezni na dopustu se nahajajoče učiteljice Marije Kotnikove je bila imenovana za suplentinjo Kornelija Čermeljeva na štirirazredni ljudski šoli v Raki. — Na mesto učiteljice Ane Bantanove pride za suplentinjo v Belo cerkev M. Kaligarjeva, na mesto Margarete Zeletove pa Ema Mesesnelova za suplentinjo v Begunje pri Cerknici.

(Iz pito učni usposobljenosti za ljudske in meščanske šole.) Pretečeni teden so se končali v Ljubljani izpiti o učni usposobljenosti. Izpiti so napravili: za francoski jezik: Berta Bambergova iz

Ljubljane, Emilija Košutova iz Trsta in Frančiška Suherjeva iz Ljubljane; za ljudske šole z nemškim in slovenskim učnim jezikom: R. Obrekar, Čepļe; A. Vilfan, Smartno; S. Debelakova, Šmarje; Ah. Flanderjeva, Primskovo; K. Kromarjeva, Dobrepolje; A. Matko, Kapele; K. Medičeva, Ljubljana; A. Prudičeva, Cerknica; F. Rihteršičeva, Srednja vas; P. Semenova, Stari trg pri Ložu; A. Silova, Senožec; H. Smolnikarjeva, Nova Cerkev; A. Vadnalova, Golo; H. Večajeva, Št. Jur; T. Vrščajeva, Zagorje; S. Zupančeva, Velike Lašče; A. Zeleznikova, Vransko; za slovenski učni jezik: J. Jaklič, Dolenja vas pri Ribnici. — Trije kandidati so bili reprobirani.

(Državna podpora.) Kmetijsko ministrstvo je dovolilo sporazumno z notranjim ministrstvom 50.000 K podpore, da se pomore vinogradnikom na Kranjskem, ki so prizadeti vsled lanskim uim, z dobavo galice in žvepla po znižani ceni.

(Kralj. ogrska državna dobrodelna loterija.) Po Najvišji odredbi priredi peštansko loterijsko dohodarstveno ravnateljstvo vsako poldrugo leto državno dobrodelno loterijo, katere čisti dohodek je namenjen kulturnim in dobrodelnim interesom. Dobiček zadnjih desetih dobrodelnih loterij je donesl skor 200 različnim humanitarnim in dobrodelnim zavodom vsakemu po 10.000 do 30.000 K, pri zadnjem žrebanju cel 60 tisoč K, in sicer otroškim bolnicam, oskrbovalnicam za starost, sirotiščem, zavodom za gluho in slepe, ljudskim kuhinjam, Belemu Križu, rešilnim in ženskim društvom. Mnogo človekoljubnih zavodov, sanatorijev, poliklinik se ima dohodkom iz te loterije zahvaliti za svojo eksistenčno podlago. Budimpeštansko kralj. ogrsko loterijsko dohodarstveno ravnateljstvo priredi zdaj 30. državno dobrodelno loterijo z dobitki v znesku 475.000 K v gotovini. Glavni dobiček znaša 200.000 K, dalje je pa še 14.884 dobitkov, in sicer za 30.000, 20.000, 10.000, 5.000, 1.000, 500 K itd., vsi v gotovini. Nizka cena, velika zmožnost kaj zadeti in dobrodelni namen srečk nam je povod, da jih občinstvu toplo priporočamo. Žrebanje bo nepreklicno 15. maja t. l. in pošlje ravnateljstvo vsakomur na zahtevo igralni načrt gratis in franko.

(Rubežen zaradi malenkostnih zneskov) je po razsodbi disciplinarnega senata Najvišjega sodišča disciplinarni prestop ek odvetnika. Neki odvetnik v okolišu graškega nadsodišča je bil obdolžen zaradi disciplinarnega prestopka stanovskih in poklicnih dolžnosti, ker je po naročilu svojega klienta zaradi preostanka na terjatvi v znesku 40 vinarjev proti obvezancu izvršil rubežen in mu s tem povzročil izvršilne stroške v znesku 7 K 35 v. Obdolženi odvetnik se je zagovarjal s tem, da je izvršil eksekucijo le po naročilu svojega branjenca. Disciplinarni svet odvetniške zbornice ga je obsodil. Proti tej razsodbi je vložil odvetnik priziv na Najvišje sodišče, katero prizivu ni ugodilo. — V utemeljevanju se povdarja, da postopanje odvetnikovo utemeljuje disciplinarni prestop ek kršitve stanovske časti in ugleda, zakaj znesek 40 vinarjev je tako malenkosten, da ne more niti za odvetnika, niti za klienta resno priti v poštev. Zato bi moral odvetnik na vsak način iztirjanje tega zneska opustiti. Dolžnost odvetnikova je bila, da opozori svojega klienta na obstoječe nerazmerje in odkloni izterjavo.

(Razstava vajeniških del v Ljubljani.) Priprave za razstavo vajeniških del, ki se ima dne 4. maja otvoriti v prostorih c. kr. državne obrtne šole, vrlo napredujejo. Protektorat nad razstavo je prevzel deželni predsednik ekscelenca baron Schwarz, častna predsednika pa sta deželni glavar dr. Ivan Šusteršič in župan

dr. Ivan Tavčar. — Mojstri so dobili vabila, da se njihovi vajenci udeležijo razstave potem obrtnih nadaljevalnih šol. Izjave, da se odzovejo vabilu, je tudi izročiti šolskim vodstvom imenovanih zavodov, ali jih je pa direktno poslati razstavnemu odboru, oziroma predsedniku vladnemu svetniku Ivanu Šubiču. Za razstavo nikakor ni delati posebnih umetnin in drugih predmetov; na razstavo spadajo dela, kakršna izdeluje vajenec v delavnici. Mojstru torej ne nastanejo nikaki stroški, če dovoli vajencu udeležitev in mu da priliko za izvršitev kakega predmeta, ki je naročen od strank ali pa se pozneje lahko proda.

(Občni zbor Slovenskega čebelarstva društva v Ljubljani) je 2. aprila izvolil sledeči odbor: Predsednik gospod Mate Hafner, c. kr. notar v Ljubljani; podpredsednik gospod Martin Humek, deželni sadjarski učitelj v Ljubljani; odborniki gospodje: Julij Slapšak, nadučitelj v Radovljici; Avgust Bukovic, deželni revident v Ljubljani; Ivan Strgar, trgovec s čebelami v Bitnjah pri Bohinjski Bistrici; Hinko Zirkelbach v Ljubljani; Frančišek Rojina, nadučitelj v Šmartnem pri Kranju, kot urednik „Slovenskega Čebelarja“. Namestnika gospoda: Frančišek Gregorčič v Strlacu pri Šmarjeti na Dolenjskem, in Matej Vidmar v Skofji Loki, Pregledovalca računov gospoda: Ivan Hladnik, deželni živinorejski nadzornik, in Ivan Čerňič, posestnik v Ljubljani.

(Podpore za umetna gnojila.) Glede podpor za nakup umetnih gnojil je deželni odbor kranjski v svoji zadnji seji sklenil takole: K nakupu umetnih gnojil deželni odbor redno ne prispeva in bi mogel take prošnje upoštevati le v sledečih slučajih: 1.) ako je gnojenje v zvezi z melioracijo pašnika ali travnika; 2.) ako posestnik rabi krmo za lastno živinorejo in ne za prodajo; 3.) ako ima dotični posestnik urejeno gospodarstvo, zlasti hlev in gnojno jamo, po načelih umne živinoreje.

(Oton vitez pl. Hoeffern Saalfeldski,) član kranjskega deželnega plemstva in oče osebnega pobočnika nadvojvode Friderika, stotnika Roberta viteza pl. Hoeffern Saalfeldskega, je umrl pred kratkim na Dunaju. Pokojnik se je kot častnik tirolskih cesarskih lovcev udeležil bitke pri Magenti leta 1859.; leta 1866. se je kot nadporočnik bojeval pri Trutnovu, kjer je rešil polkovno zasto in bil pri Kraljevem gradu težko ranjen.

(Poročil) se je stotnik 27. pešpolka gospod Henrik Baron Lazarini z gospodično Gerto Koslerjevo.

(Dušljivi kašelj) se močno razširja na Šenturški gori pri Cerkljah. Ni je skoro hiše, kjer ne razsaja ta bolezen, ki je zlasti razvita med šolskimi otroci.

(Škrlatinka v ljubljanski okolici.) Ker je na Brezjah pri Dobrovi epidemično nastopila škrlatinka, je okrajni šolski svet za ljubljansko okolico odredil, da se enorazrednica na Brezjah do 2. maja zapre.

(Popravlila na državni podkorenski cesti v radovljiškem okraju) se bodo v kratkem pričela. Ta dela so prevzeli v izvršitev, in sicer: Popravo Kohlbarnevega mostu in napravo podzidka pri kilometru 57 tesarski mojster Selland in zidarski mojster Andrej Cengle, oba iz Radovljice; popravila nekaterih lesenih mostov na tej cesti že imenovani Selland in popravo mostu čez Pišenco Jožef Košir iz Kranjske gore.

(Oddaja lovov v zakup.) Lovi krajevnih občin Stari log, Banjaloka, Polom, Fara, Gotenice, Knežja lipa, Hinterberg, Kotschen, Lienfeld, Stara cerkev, Borovec, Mozelj, Koprivnik, Trava, Osilnica, Kočevska reka, Schwarzenbach, Seele, Draga, Briga, Nemška loka in Spodnji log se bodo v torek dne 13. maja 1913 ob 9. uri

dopoldne pri okrajnem glavarstvu v Kočevju potom javne dražbe oddali v zakup za dobo petih let, t. j. za čas od 1. avgusta 1913 do 31. julija 1918. Ob 12. uri se bo dražba za eno uro prekinila. Zakupne in dražbene pogoje se lahko vpogleda v navadnih uradnih urah pri okrajnem glavarstvu v Kočevju.

(Nerealizovana preplačila na direktnem davku) imajo pri davčnem uradu za ljubljansko okolico sledeče stranke: Matevž Prebil, Jernej Keber, Jakob Zadnikar, Ivan Starman, Ivana Roblek, Apolonija Logar, Karel Kos, Rajko Sitar, Anton Turk, Marija Saldinski in Matija Zgur. One stranke, ki zahtevajo povračilo preplačila, naj se oglasijo pri c. kr. davčnem uradu za ljubljansko okolico.

(Iz Tržiča.) Dr. Karel baron Born, graščak pri Sv. Katarini nad Tržičem, bo napravil še letos ozkotirno električno železnico, ki bo izpeljana od njegove žage pri Sv. Katarini ob bregu Bistrice do kraja „Medvode“ v njegovih gozdih. — Prevažal se bo les iz gozdov k imenovani žagi, pa tudi druge stvari, kakor n. pr. krma za živino. Proga bo dolga kakih pet do šest kilometrov; z delom se je pomalem že pričelo.

(Novi opat v Zatičini.) Dne 31. marca je zatiški konvent soglasno izvolil za opata č. gosp. P. Bernarda Widmanna, večletnega priorja v Mehrerau. Benedikcija se je obhajala dne 6. aprila na željo redovnega generalnega vikarja popolnoma le v krogu samostanske družine in zatiške župnije.

(Nov most) na cesti, ki pelje iz Kranja čez Bobovek, se v kratkem zgradi. Sedanjega lesenega nadomesta z železobetonskim.

(Novo cesto) nameravajo graditi iz Pazina v Pulj. Stroški za zgradbo so proračunjeni na 65.000 K.

(Cenitev posestev pokojnega Karola Floriana,) po domače Sodarja, v Kranju, ki je ziral Tomažu Pavšlarju pri Glavni posojilnici 300.000 kron, se vrši dne 29. aprila t. l.

(Tatvine v frančiškanski cerkvi.) V jeseni leta 1912. in pozimi leta 1912./13. zgodilo se je v frančiškanski cerkvi v Ljubljani več tatvin. Storilec je bil mlad fant, ki je sodišču že znan; izvrševal je svoja dejanja večinoma takrat, kadar so okradene osebe pristopale k obhajilu. — Kakor se je poizvedelo, je bilo teh tatvin prav mnogo, kar je razvidno iz tega, da so se ljudje nasproti cerkovniku pritoževali, toda cerkovnik pretežnega števila teh strank ne pozna in večinoma se tudi ni podala nikaka ovadba. Občinstvo se prosi, da vse, kar ve o obnašanju storilca in o storjenih tatvinah, blagovoli pismeno ali ustno objaviti pri c. kr. policijskem ravnatelstvu v Ljubljani ali pa pri preiskovalnem sodniku dr. Pavlu Skabernetu, deželno sodišče izba št. 96.

(Mlad samomorilec.) Dne 10. t. m. zjutraj so našli strojarski pomočniki usnjarske tvrdke Deu v Tržiču komaj 18letnega vajenca v stranišču obešenega. Dečku se je očitno omračil um.

Razne stvari po svetu.

(Pomanjkanje topniških častnikov v naši armadi.) Naše topništvo se radi zunanega položaja mnogo hitreje izpopolnjuje, nego se je prvotno nameravalo. Poljskim topniškim polkom so se priključile nove baterije in gorska artilerija se je šele zadnje tedne zopet pomnožila z 19 novimi baterijami. Pri avstrijskem domobranstvu se je nanovo formiralo 8, pri ogrskem pa

26 topniških baterij; pri trdnjavski artileriji se je osnoval osmi bataljon in trije priprežni oddelki. Vsi ti nanovo osnovani pododdelki, h katerim treba računati tudi potrebne štabe in kadre, potrebujejo seveda veliko število častnikov, katerih pa po sedanjem stanju ni dovolj na razpolago. Zato se je veliko infanterijskih subalternih častnikov armade in domobranstva za poizkušnjo pridelilo artileriji; dalje se je na dotični poziv odzvalo mnogo rezervnih kadetov in aspirantov, ki so stopili v prezentno službo z namenom, da se kasneje prestavijo v poklicno stanje. Kljub temu potrebno število častnikov še vedno ni polno in manjka zlasti višjih šarž; treba si je bilo pomagati z umirovljenci ter so bili nedavno dva štabna častnika in štirje stotniki v pokoju imenovani za poveljnike nadomestnih oddelkov poljske in trdnjavske artilerije. Nadaljna taka imenovanja se v kratkem izvrše.

(Zarubljeno mesto.) Pred kratkim je bila obsojena mestna občina v Neaplu na plačilo odškodnine. Tožil jo je hišnik, ker se je zaradi slabe kanalizacije podrla hiša in je bila njegova družina podsuta. Občina ni hotela plačati, zato je hišnik dal 10. marca zarubiti po svojem odvetniku, sodrugu Fasulu zlate mestne ključke, slike kraljevske dvojice in nekaj umetnin. Vse mesto je spravila ta rubežen v veliko veselost.

(Evropa v orožju.) Po podatkih nemškega generala pl. Blume je vojna moč posameznih evropskih držav sledeča: Vsakoletni rekrutni kontingent v Nemčiji šteje 270.000 mož, v Avstro-Ogrski 133.000, v Italiji 120.000, na Francoskem 225.000, na Ruskem pa 430.000. Potemtakem se jih potrdi med 1000 prebivalci: na Nemškem 4,1, v Avstro-Ogrski 2,6, v Italiji 3,5, na Francoskem 5,9, na Ruskem 2,7. Prvi poziv: na Nemškem (12 letnikov) šteje 2.754.000 mož, v Avstro-Ogrski (12 letnikov) 1.356.000 mož, v Italiji (12 letnikov) 1.224.000, na Francoskem (13 letnikov) 2.925.000 (?), na Ruskem (10 letnikov) 3.655.000 mož. Drugi poziv: Nemčija (7 letnikov) 1.418.000 mož, Avstro-Ogrska —, Italija (7 letnikov) 630.000, Francija (6 letnikov) 1.013.000, Rusija (8 letnikov) 2.580.000 mož. Črna vojska: Nemčija (6 letnikov) 1.080.000 mož, Avstro-Ogrska (10 letnikov) 887.000, Italija —, Francija (šest letnikov) 900.000, Rusija (5 letnikov) 1.433.000 mož. Tedaj razpolaga Nemčija s 5.252.000 izvežbanimi možmi, Avstro-Ogrska z 2.243.000, Italija z 1.854.000, Francoska s 4.838.000, Rusija pa s 7.668.000 možmi. Trozveza: 9.349.000, Rusija in Francija 12.506.000. Podatkov o Angliji ni. Številke seveda niso vedno istinite, toda razvidno je, da je trozveza numerično slabejša kot tripelententa. Toda obetajo se nam še nova oboroževanja. Kaj bo?

(Kako nastane iz drevesa časopis.) Neki ravnatelj papirnice je napravil zanimiv poizkus, v katerem času bi bilo mogoče napraviti iz debla časopis. Zjutraj ob 7. uri 35 minut je dal posekati tri drevesa. Lubje so deblom vzeli in les pripeljali v tovarno. Les so izpremenili v papirno maso do 9. ure 34 minut. Takrat je bila papirna pola gotova. Z avtomobilom so pripeljali papir v tiskarno. In ob 11. uri dopoldne so ljudje že na tistem papirju brali najnovejše novice. Torej je bilo treba le tri ure in pet minut, da se je časopis napravil iz materije dreves, na katerih vejah so zjutraj še ptički prepevali. Svet res hitro napreduje!

(Zračno vojno brodovje v Nemčiji.) „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ poroča, da zahteva nemška vojna uprava za vojno zrakoplovstvo od leta 1914. do leta 1918. petdeset milijonov mark. Ustvariti nameravajo dvojce zračnih brodovij po pet zrakoplovov, na-

dalje postajo s štirimi velikimi vrtilnimi lopami in z dvema trdnima lopama, osrednjo postajo in šest zunanjih postaj za skupno 50 zrakoplovov. Za zračno vojno brodoge potrebujejo 1452 častnikov, podčastnikov in vojakov.

Kmetijstvo in gospodarstvo.

(Tečaj za pridelovanje zelenjadi.) Dne 5., 6. in 7. maja t. l. se priredi na kmetijski šoli na Grmu tečaj za pridelovanje zelenjadi s sledečim sporedom:

V ponedeljek dne 5. maja od 2. do 4. ure: Važnost pridelovanja zelenjadi na kmetih in v okolici mest. Naprava in razdelitev vrta za zelenjavo. Obdelovanje in gnojenje zemlje. Od 4. do 5. ure: Razkazovanje šolskega vrta.

V torek dne 6. maja od 8. do 10. ure: Naprava gorkih leh. Pridelovanje sadik in zgodnje zelenjave v gorkih lehah in na prostem, dobava potrebnega semena, naročanje semena po cenikih, kolobarjenje na vrtu in medsetve. Od 10. do 12. ure: Praktično razkazovanje na šolskem vrtu. Popoldne od 2. do 4. ure: Pridelovanje najvažnejše zelenjadi.

V sredo dne 7. maja od 8. do 10. ure: Pridelovanje najvažnejše zelenjadi (nadaljevanje) in beluša (špargljev). Od 10. do 12. ure: Ohranjanje in ukuhanje zelenjadi za zimsko rabo. Od 2. do 5. ure: Praktično razkazovanje o ukuhanju zelenjadi v sadni kuhinji.

Oddaljenim in podpore potrebnim udeležencem iz Kranjske, ki pravočasno prosijo za podporo po dopisnici, plača ravnateljstvo kmetijske šole na Grmu potne stroške do Novega mesta in za prehrano po 1 K 50 v na dan.

Podpore dobe pa le oni, katerim se izrecno dovoli in ki prosijo za njo do 27. aprila t. l. po dopisnici. Ker se pripusti k tečaju le omejeno število udeležencev, se je treba zgledati za tečaj do 27. aprila t. l. pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu (pošta Kandija pri Novem mestu).

(Dobavni razpis.) Vojaško oskrbovalno skladišče v Ljubljani naznanja dobavo 5400 neokovanih desk za postelje. Oddati jih bo do konca meseca avgusta t. l. franco na vojaško oskrbovalno skladišče, in sicer Maribor 600, Celovec 2000, Ljubljana 150, Gorica 1700, Trst 150, Pulj 800. Ponudniki si morajo preskrbeti izpričevala o soliditeti in dobavni zmožnosti. Pismene, s kolkom za 1 K kolekovane, zapečatene ponudbe je poslati najkasneje do 23. aprila t. l. ob 10. uri dopoldne neposredno c. in kr. intendanci tretjega voja v Gradcu. Ponudbi je priložiti v posebnem ovitku petodstotni vadij. Natančnejše podrobnosti so razvidne iz dobavnega razpisa v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

(Kakšna umetna gnojila se naj uporabi za turšico.) Če nimaš hlevskega gnoja, raztresi na vsak hektar površine 150 do 200 kg 40odstotne kalijeve soli, 250 do 400 kg superfosfata in pred setvijo kakih 70 do 80 kg čilskega solitra, tik pred osipanjem pa zopet 140 do 160 kg solitra, nakar turšico osuj. Če hočeš uporabiti namesto solitra amonjev sulfat, ga vzemi kakih 200 kg za vsak hektar, ter ga raztrosi zmešanega s prvima dvema zgoraj navedenima gnojiloma in podorji vse skupaj. Če nameravaš uporabiti za turšico hlevski gnoj,

potem je dobro, ako raztrosiš na vsak hektar še po 80 do 120 kg 40odstotne kalijeve soli, 150 do 250 kg superfosfata in 80 do 100 kg čilskega solitra.

(Dobava železniških vozov za progo Novo mesto - Metlika.) Železniško ministrstvo je naročilo za to progo pri avstrijskih tvornicah za lokomotive in tenderje 12 lokomotiv (pet za brzovlake s tenderjem) za okroglo vsoto 1.055.000 K in pri avstrijskih tvornicah za vagoni 51 vagonov (20 za osebne vlake, med njimi 10 štirivrstnih, 6 službenih, 10 pokritih in 15 odprtih prtljažnih vozov) za okroglo vsoto 905.000 K. Vse omenjeno mora biti dodelano za prvo četrtletje leta 1914.

(Na deželni gospodinski šoli na Vrhniki) se prične dne 1. maja t. l. polletni gospodinski tečaj. Gojenke dobe stanovanje in hrano v zavodu, za kar plačajo mesečno trideset kron. Poučujejo se gojenke v vsem gospodinjstvu, kot kuhanju, šivanju, pranju, likanju, vzgoji otrok, o zdravstvu živali, o živinoreji, perutninarstvu, zelenjadarstvu itd. Sprejemajo se dekleta iz vse dežele. Prošnje je vložiti čimprej pri vodstvu šole na Vrhniki. Priložiti je zadnje šolsko izpričevalo.

(Kdaj in kako naj se gnoji trtam s čilskim solitrom.) Za gnojenje trt naj se predvsem uporablja čilski soliter. Svarimo pa, da naj se solitra ne uporablja napačno. Napačna uporaba solitra ima za posledico, da se cvetje vsled prevelike množine raztrošenega solitra v času, ko je bila trta v cvetju, osuje. Če hočeš gnojiti trtam s čilskim solitrom, nabavi si za vsako trto po 40 do 50 gramov tega gnojila. Ako ni vreme presuho, raztrosi prej navedeno množino solitra v treh obrokih. Eno tretjino raztrosi aprila ali pa maja, drugo tretjino maja ali pa junija in ostalo junija ali pa julija. Če je vreme suho, potem porabi drugo in tretjo tretjino ali celó ves solitar naenkrat, in sicer maja ali kvečjemu junija. Ako hočeš doseči s solitrom zaželeni uspeh, raztrosi ga po onem prostoru vinograda, kjer se nahajajo tanke trtne koreninice in ne k deblu trte, in sicer takrat, ko trte čvrsto poganjajo.

(Kje naj bi tičal vzrok influenci pri konjih) še ni dognano, vendar pa je dokazano, da se nalezajo konji influence bodisi s tem, da pridejo v dotiko s takimi bolnimi živalmi, bodisi potem oseb, ki so takim živalim stregle in prišle potem z zdravimi konji v dotiko, a tudi lahko po raznih predmetih, ki so se rabili najprvo za bolne in potem za zdrave konje. Prenašalec te bolezni pa je brezdvomno gnoj iz okuženih hlevov. Glavno pri tej bolezni je, da se jo pravočasno zapazi. Če se konja poloti influenza, nastopi pri njem huda mrzlica, utrujenost, konj žre manj nego navadno, ali za krmo celó ne mara, očesna sluzna mrena oteče in izpremeni barvo, konj kašlja, diha hitreje nego navadno in iz smrčka se mu izceja vodena tekočina. To so glavni znaki te bolezni. Poleg teh splošnih znakov pokažejo se potem, kakor je namreč ta ali oni organ močno napaden, drugi posebni znaki, n. pr. težko dihanje in izcejanje rjave tekočine iz nosnic, obolenje pljuč, če je motenje črevesnega delovanja, pokažejo se kožni izpuščaji in zatekanje udov in drugih telesnih delov, utrujenost možganov, žival se trese, omahuje in se opoteka. Da ima žival to bolezen, sumi se lahko takoj, kakor hitro se pojavi na nji celó en sam zgoraj navedenih znakov.

(Kmetijski poučni tečaji.) Prihodnji nedelji 20. in 27. aprila se vrše tečaji v Cerknici, Grahovem, Starem trgu in Blokah na Notranjskem ter v Strugah in Dolenji vasi pri Ribnici na Dolenjskem.